

ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρῶτος

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20—ἂν συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἐκάστ. ἔτους κατεῖνε ἑτήσιας—Τιμὴ προηγ. φύλλον λ. 30.—Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

2 Μαΐου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ ΡΙΚΑΡΔΟΥ

Ἡ
ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ

Συνήχεια· ἰδί σελ. 257.

Β'

Ἔστι ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐργασία εἶναι τὰ προφυλακτικὰ τῆς πτωχείας καὶ τῶν φροντίδων, καὶ τὰ παραγωγὰ τῆς εὐπορίας, τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς ὑπολήψεως. Καὶ ὅτι ποτὲ ἡ σημερινὴ ὑπόθεσις δὲν πρέπει ν' ἀναβάλλεται εἰς τὴν αὔριον.

«Πρὸς τί νὰ ἐπιθυμῶμεν καὶ νὰ περιμένωμεν καιροὺς καλητέρους; Μόνοι μας πρέπει νὰ πασχίζωμεν νὰ κάμνωμεν τὸν καιρὸν καλῆτερον. Ἡ ἐργασία δὲν ἐπιδέχεται ἐπιθυμίας. Ὅστις ζῆ ἐπιλιζῶν, ἀποθνήσκει πειρῶν. Δὲν ὑπάρχει κέρδος ἄνευ κόπου. Βοηθεῖτε λοιπὸν, χεῖρές μου, διότι περιουσίαν δὲν ἔχω, ἢ, ἂν ἔχω, εἶναι ἐπιβεβαρημένη. Ὁ ἔχων τέχνην, ἔχει κτῆμα. Ὁ ἔχων εὐφυΐαν, ἔχει ἐπάγγελμα, παρέχον κέρδος καὶ τιμὴν, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος. Ἀλλὰ πρέπει καὶ τὴν τέχνην σου νὰ δουλεύης καὶ τὴν εὐφυΐαν σου νὰ ἐξασκήσῃς· ἄλλως οὔτε τὸ κτῆμα οὔτε τὸ ἐπάγγελμα θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ πληρώσωμεν φόρους.

Ἄν ἔχωμεν φιλοπορίαν, δὲν ἔχομεν πείραν. Ἡ πείρα κτετάζει τὴν θύραν τοῦ ἐργάτου, ἀλλὰ δὲν τοῦ μᾶν νὰ ἐμβῇ. Ἀστυνόμοι καὶ κλητῆρες δὲν ἐμβάινουν ἐπίσης, διότι ἡ μὲν ἐργασία πληροῖται τὰ χρέη της, ἡ δὲ ἀπελειοσία τὰ αὐξάνει. Δὲν ἔχεις ἀνάγκην οὔτε θησαυρὸν νὰ εὕρῃς, οὔτε συγγενὴ πλούσιον νὰ κληρονομήσῃς· δούλευε τὸν ἀγρόν σου, ἐνῶ οἱ ὀκνηροὶ κοιμοῦνται, καὶ θὰ ἔχῃς σῖτον νὰ πωλῆς καὶ νὰ φυλάττῃς. Δούλευε σήμερον, διότι δὲν ἤξεύρεις ἂν αὔριον δὲν ἐμποδισθῆς. Ἐν καλῶν σήμερον ἀξίζει δύο αὔριοι, λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος· καὶ ἔπειτα προσθέτει· Μὴν ἀφίτης ποτὲ διὰ τὴν αὔριον ὅτι σήμερον ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς.

Ἄν καλὸς τις κύριος σὲ εἶχεν ὑπνρέτην, δὲν θὰ ἐντρέπεσο νὰ σ' εὕρῃ με τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας; Δὲν εἶσαι τάχα σὺ ὁ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου; Κοκκίνισε λοιπὸν βλέπων τὸν ἑαυτόν σου με τὰς χεῖρας ἐσταυρωμέναις, ἐνῶ ἔχεις τόσα νὰ

πράξης διὰ τὸν ἑαυτόν σου, διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, διὰ τὴν πατρίδα σου, διὰ τὸν βασιλέα σου. Διὰ τὰ μεταχειρισθῆς τὰ ἐργαλεῖά σου, μὴ βάλης χειρόκτια. Ἐρθημήσον ὅτι γάτος με χειρόκτια πορτικὸς δὲν πιάνει, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔχεις πολλὰ νὰ πράξης, καὶ ἴσως δὲν ἔχεις χεῖρας δυνατάς. Πήγαινε ὅμως θαρρῆντά, καὶ θὰ ἴδῃς θαύματα. Πολλοὶ σταγόνας ὕδατος, μία μετὰ τὴν ἄλλη, τρυποῦν τὴν πέτραν· μετὰ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ὑπομονὴν ὁ πορτικὸς κόπτει γούμεραν· καὶ μετὰ μικρὰ, ἀλλ' ἐπανειλημμένα, κτυπήματα πίπτει τὸ μέγα δένδρον.

Μοὶ φαίνεται ὅτι κάποιον ἀκούω νὰ λέγῃ· «Πρέπει ὅμως καὶ κάποτε νὰ διασκεδάζωμεν ἐν ἀνέσει.» Φίλε μου, θ' ἀποκριθῶ ὅτι ἔλεγεν ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος· Ἄν θέλῃς ν' ἀπολαύσης καὶ ἄρεσιν, ἐρασχόλησε καλῶς τὸν καιρὸν σου, καὶ, ἐπειδὴ δὲν εἶσαι βέβαιος περὶ μιᾶς στιγμῆς, μὴ χάνῃς μιὰν ὥραν. Ἡ ἄρεσις εἶναι καιρὸς νὰ πράξης τίποτε ἀφέλιμον· τὴν ἄρεσιν ὁ φιλόπορος ἀνθρωπος τὴν εὕρισκει, ὁ φηρόπορος ποτὲ· διότι ζωὴ ἀνέσσεως καὶ ζωὴ φηροπορίας εἶναι δύο πράγματα διαφορετικά. Πολλοὶ ἀνθρωποὶ ἤθελαν νὰ ζήσουν χωρὶς ἐργασίαν, καὶ μόνον διὰ τοῦ πνεύματος. Ἄλλ' ἐκ τῆς ἐλλείψεως κεφαλαίων ἔρχεται χρεωκοπία, ἐνῶ ἡ ἐργασία παρέχει εὐεξίαν, ἀφθονίαν καὶ ὑπόληψιν. Φεῦγε τὰς ἡδονὰς· θὰ σοῦ τρέχουν κατόπι. Ὅταν ἡ καλὴ γυνὴ γνέθῃ, δὲν τῆς λείπει ποτὲ ὑποκάμισον. Ἀφοῦ ἔχω μιὰν προβατίαν καὶ μιὰν ἀγελάδα εἰς τὴν αὐλήν μου, ὁλος ὁ κόσμος μοῦ λέγει· «Καλημέρα.»

Γ'

Ἔστι ἡ καρτερία καὶ ἡ ἐπιμέλεια προξενοῦν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ὅτι πρέπει καθεὶς νὰ τελειῶνῃ μόνος του τὰς ὑποθέσεις του.

«Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐργάζεσαι· πρέπει καὶ νὰ ἦσαι ἐπίμονος, καρτερικὸς, καθιστικὸς καὶ ἐπιμελής· πρέπει νὰ ἐπιβλέπῃς τὰς ὑποθέσεις σου μετὰ τοὺς ἰδίους σου ὀφθαλμοὺς, καὶ νὰ μὴν ἐμπιστεύεσαι πολὺ εἰς τοὺς ἄλλους· διότι, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος, δένδρον μεταφτυνόμενον, οἰκογένεια μετακομιζομένη, εὐρίσκειται πάντοτε χειρότερα παρὰ τοὺς μένοντας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου. Καὶ πάλιν·

Τρεῖς μετακομίσεις ἰσοδυναμοῦν μὲ μιαν πυρκαϊάν. Καὶ πάλιν Φύλαξε τὸ ἐργαστήριον, καὶ τὸ ἐργαστήριον θὰ σὲ φυλάξῃ. Καὶ πάλιν Ἄν θέλῃς αἱ ὑποθέσεις σου νὰ εὐδοκῶνται, τρέξε μόνος σου ἄν θέλῃς νὰ μὴν εὐδοκῶνται, στείλει ἄλλοι. Καὶ πάλιν Ὁ θέλω νὰ πλουτήσῃ διὰ τοῦ ἀρότρου, πρέπει καὶ νὰ τὸ κρατῇ καὶ νὰ τὸ διευθύνῃ. Καὶ πάλιν Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κυρίου κάμνει περισσότερον ἀπὸ τὰς δῦν του χεῖρας. Καὶ πάλιν Ἐλλειψίς ἐπιμελείας βλάπτει περισσότερον παρὰ τὴν ἔλλειψιν τέχνης. Καὶ πάλιν Ὅστις δὲν ἐπιβλέπει τοὺς ἐργάτας, τοὺς ἀφίνει τὸ βαλάντιόν του ἀνοιχτόν. Πολλοί, ἐμπιστευθέντες εἰς τὴν ἐπαγροῦρησιν τῶν ἄλλων, κατεστράφησαν· διότι, εἰς τὰ πράγματα τοῦ κάτω κόσμου, δὲν σώζει ἡ πίστις, ἀλλ' ἡ δυσπιστία. Ὁ φροντίζων μόνος του διὰ τὰ πράγματά του, πάντοτε ὠφελεῖται, διότι, ἄν θέλῃς νὰ ἔχῃς ὑψητέραν πιστὸν καὶ εὐάρεστον, ὑπηρετοῦ μόνος σου. Μικρὴ ἀμέλεια γεννᾷ μεγάλην ζημίαν. Διὰ τὸ καρφίον χάνεται τὸ πέταλον· διὰ τὸ πέταλον χάνεται ὁ ἵππος· διὰ τὸν ἵππον χάνεται ὁ ἰππεὺς, ὁ ἐχθρὸς τὸν καταθάνει καὶ τὸν φορεῖ. Καὶ ὅλα αὐτὰ διότι δὲν ἐλήφθη ὀλίγη φροντίς δι' ἐν καρφίον τοῦ πετάλου.»

Ἔπειτα συνέχισεν.

Σ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 258.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΩΝ

Ἡ ἐνέργεια τῶν πνευμένων.

Ὅταν ἡ μαγειρίσσα θέλῃ νὰ ἀνάψῃ τὰ κάρθουνά της, λαμβάνει τὸ φυσερὸν καὶ φυσᾷ. Ἄν ὅμως δὲν ἔχῃ φυσερὸν;

— Φυσᾷ μόνη της.

— Εἴμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ζωντανὰ φυσερά, καὶ ἔχομεν, φαίνεται, ἐντὸς μας μηχανὴν τινα κατεσκευασμένην ὡς τὸ φυσερὸν;

Ἀκριβῶς. Διὰ τὴν ἐννοήσῃς δὲ καλλίτερα τὸν μηχανισμόν τῶν πνευμένων, πρέπει νὰ σοῦ ἐξηγήσω πρώτον συντόμως τὸν μηχανισμόν τοῦ φυσεροῦ, τὸ ὁποῖον ὅλοι γνωρίζουσι, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἠξεύρωσι πῶς ἐνεργεῖ.

Τὸ φυσερὸν, καθὼς βέβαια γνωρίζεις, σύγκεται ἀπὸ δύο μικρὰς σανίδας, αἵτινες εἶνε ἐνωμέναι δι' ἐνὸς τεμαχίου δέρματος, καὶ δύνανται οὕτω νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἀλλήλας καὶ νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν ἀνάγκην. Τοιουτοτρόπως δὲ διὰ τῶν σανίδων αὐτῶν, καὶ τοῦ δέρματος τὸ ὁποῖον τὰς ἐνώνει, ἀποτελεῖται ἐν μικρὸν κιβώτιον, τοῦ ὁποῖου ἡ χωρητικότης αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται καθ' ὅσον αἱ σανίδες ἀπομακρύνονται ἢ πλησιάζουν πρὸς ἀλλήλας.

Ὅταν αἱ σανίδες εἶνε ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, τί ἔχει τὸ κιβώτιον ἐντὸς του; — Τί-

ποτε! — θὰ ἀνακράξῃς βεβαίως. Καὶ ὅμως κἀτι ἔχει. Ἐχει ἀέρα, ὅπως ἔχουσιν ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα νομίζομεν ἡμεῖς κενά· διότι ὁ ἀὴρ εἶνε παντοῦ· εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀδειαν, καὶ καταλαμβάνει ὅλας τὰς θέσεις, ὅσας εὐρίσκει κενὰς.

Ἄν ἀπομακρύνωμεν τώρα τὰς σανίδας τοῦ μικροῦ κιβωτίου, τί συμβαίνει;

Ἐπιβεβαιώσῃς ἴσως, ὅτι τώρα πλέον δημιουργεῖται ἐντὸς αὐτοῦ κενόν τι, ἀφοῦ γίνεται ἐντὸς τοῦ κιβωτίου θέσις, ὅπου πρότερον δὲν ὑπῆρχε τίποτε.

Καὶ ὅμως, ἂν προσέξῃς ὀλίγον εἰς τὴν ἐπάνω σανίδα τοῦ φυσεροῦ, θὰ ἰδῇς ὅτι ὑπάρχει μικρά τις ὀπή, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς ἐν τεμαχίον δέρματος, τὸ ὁποῖον τὴν κλείει. Τὸ δέσμα αὐτὸ εἶνε καθὼς αἱ θύραι ἐκεῖναι τῆς καρδίας, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν, αἵτινες ἀνοίγουν μὲν διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις, δὲν ἀνοίγουν ὅμως διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Δι' αὐτῆς λοιπὸν τῆς ὀπῆς εἰσορμαῖ ὁ ἀὴρ εἰς τὸ κιβώτιον καὶ γεμίζει τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐντὸς αὐτοῦ ἐνῶ ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες. Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον πλησιάσωμεν τὰς δύο σανίδας πρὸς ἀλλήλας, ὁ νεοφερμένος αὐτὸς κύριος, ὅστις εἰσῆλθε μὲν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου διὰ τῆς ὀπῆς ἐκεῖνης, δὲν δύναται δὲ πλέον νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διότι τὸ δέσμα δὲν τὸν ἀφίνει νὰ περάσῃ, θέλων καὶ μὴ θέλων ἐξέρχεται ὀρμητικῶς διὰ τοῦ σωλῆνος, ὅστις εἶνε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κιβωτίου, καὶ πίπτει ὡς ἄνεμος ἐπάνω εἰς τὸ πῦρ. Τότε πάλιν ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες, διὰ τὰ πλησιάζωσιν ἐκ νέου, καὶ ἡ αὐτὴ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται.

Αὐτὸ τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὸ στήθος μας. Τὸ στήθος μας εἶνε ἐν εἶδος φυσεροῦ, πολὺ ὅμως ἀπλούστερον· διότι ἔχει μίαν μόνην σανίδα, καὶ ἓνα μόνον σωλῆνα, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἀὴρ καὶ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται.

Ὁ σωλῆν εἶνε ὁ λάρυγξ, περὶ τοῦ ὁποῖου ὠμιλήσαμεν ἤδη, ἂν ἐνθυμῆσαι, ὅταν ἔγεινε λόγος περὶ τοῦ φάρυγγος, καὶ περὶ τοῦ πῶς καταπίνομεν. Συγκοινωνεῖ δὲ μὲ τὸν ἐξωτερικὸν ἀέρα διὰ μέσου τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινὸς συγχρόνως, καὶ τοιουτοτρόπως δυνάμεθα νὰ ἀναπνέωμεν ὅπως θέλομεν, εἴτε διὰ τῆς ρινὸς ἢ διὰ τοῦ στόματος.

Ὡς πρὸς τὴν σανίδα τοῦ φυσεροῦ μας, σὲ εἶπον ὀλίγας λέξεις, ὅταν ἔγεινε λόγος περὶ τοῦ ἥπατος. Εἶνε τὸ διάφραγμα, τὸ χωρίσμα δηλ. ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποῖου τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σώματος μας χωρίζεται εἰς δύο, τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν.

Τώρα εἶνε ἀνάγκη νὰ λαλήσωμεν περὶ αὐτοῦ κἀπως λεπτομερέστερον, καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐν πρώτοις τὴν κατασκευὴν τοῦ φυσεροῦ μας.

Ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀπὸ